

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TERMIZ IQTISODIYOT VA SERVIS UNIVERSITETI

IQTISODIYOT NAZARIYASI

FANI BO'YICHA

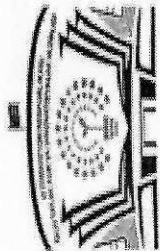
SILLABUS

(Kunduzgi ta'lim shakli uchun)

Bilim sohasi:
Ta'lim sohasi:
Ta'lim yo'nalishi:

400000 – Biznes, boshqaruv va huquq
410100 - Biznes va boshqarish
60410100 Iqtisodiyot
60410100-Moliya va moliyaviy texnologiyalar
60410500-Bank ishi va audit

TERMIZ – 2024

Modul / FAN SILLABUSI

Iqtisodiyot va axborot texnologiyalari fakulteti
60410100 Iqtisodiyot, 60410500-Bank ishi va audit,
60410100-Moliya va moliyaviy texnologiyalar

Fan nomi:	Iqtisodiyot nazariyasi
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	ECOTHE10
Yil:	1
Semestr:	1/2
Ta'lim shakli:	kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	150
Ma'ruza	36
Amaliy mashg'ulotlar	38
Labaratoriya ishi	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	74
Kredit miqdori:	5
Baxolash shakli:	Yozma/test
Fan tili:	O'zbek
	O'zbek

Fan maqsadi	
FMI	Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarga iqtisodiy bilimlarning nazariy asoslari, iqtisodiyotdagi asosiy tushuncha va kategoriyalarni, iqtisodiy qonunlar va prinsiplarni o'rgatish hamda amaliyotda ularni qo'llay olish xususiyatini shakllantirish, ongli qarorlar qabul qilishga yordam berishdan iborat. Fanning vazifasi - nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, qonunlar va kategoriyalar mazmun-mohiyatini o'rgatish, ularga nisbatan shaxsiy munosabatlarni shakllantirish orqali iqtisodiy

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Mamadjanova Tuyg'unoy Ahmadjanovna Amonov Mehridin Oromiddinovich Abduraimova Nigora Abdugapparovna. Erdonayev Bunyodjon Abdumalikovich
E-mail:	tuygunoy_mamadjanova@tues.uz mexridin_amonov@tues.uz n.abduraimova@gmail.com erdanayevbunyod@gmail.com
Tashkilot	Termiz iqtisodiyot va servis universiteti
Taqrizchilar	Xatamov O.Q –Termiz davlat universiteti Kompyuter va dasturiy injenering kafedrası mudiri, i.f.d., prof. Abdulxayeva G.M – Termiz davlat universiteti Turizm va mehmonxona xo'jaligi kafedrası mudiri, i.f.f.d., dotsent.

Mazkur sillabus universitet o'quv uslubiy Kengashining 2024 yil 30-avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur sillabus "Iqtisodiyot" kafedrasining 2024 yil 28-avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan maqullangan.

O'quv – uslubiy bo'lim boshlig'i Z.Turayev

Fakultet dekani: Sh.Yarmatov

Kafedra mudiri: T.Mamadjanova

Tuzuvchi: M.Amonov

N.Abduraimova

B.Erdanayev

Talabning semestr davomida fan bo'yicha to'plagan umumiy balli har bir nazorat turidan belgilangan qoidalarga muvofiq quyidagi formula orqali hisoblanadi:

$$YaB = DI + JN + ON + YaN$$

bu yerda: DI – dars mashg'ulotlaridagi ishtirok; JN – joriy nazorat; ON – oraliq nazorat; YaN – yakuniy nazorat.

Eslatma: dars mashg'ulotlaridagi ishtiroki, joriy nazorat va oraliq nazoratlar uchun ajratilgan jami ballar (50 ball)ning kamida 60 foizini to'play olmagan talabning yakuniy nazoratga kirishiga ruxsat berilmaydi.

JN ballar(20ball) konvertatsiyasi

baho	ball	O'zlashtirish
"5"	18-20	90-100%
"4"	14-17	70-89,9%
"3"	12-13	60-69,9%
"2"	11	0-59,9%

ON ballar (30 ball) konvertatsiyasi.

baho	Ball	o'zlashtirish
"5"	27-30	90-100%
"4"	21-26	70-89,9%
"3"	18-20	60-69,9%
"2"	17	0-59,9%

YaN ballar(50 ball) konvertatsiyasi

baho	ball	o'zlashtirish
"5"baho	45-50	90-100%
"4"baho	35-44	70-89,9%
"3"baho	30-34	60-69,9%
"2"baho	29	0-59,9%

Talabalar o'zlashtirishini baholash tizimlarini qiyosiy taqqoslash JADVALI

"5"baholik tizimi	Yevropa kredit transfer tizimi (ECTS-European Credit Transfer System)	"100" balilik shkala (%)
"5"(a'lo)	"A"	90 — 100
"4"(yaxshi)	"B"	70 — 89,9
"3"(qoniqarli)	"C"	60 — 69,9
"2"(qoniqsiz)	"D"	
	"E"	
	"FX"	0 — 59,9
	"F"	

muammolarni yechish yo'llarini topa olish qobiliyatlarini shakllantirish.	
Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1	Iqtisodiy bilim asoslari
2	Matematika
3	Iqtisodiy ta'limotlar tarixi
Ta'lim natijalari (TN)	
<i>Bilimlar jihatidan</i>	
TN 1	Talabalar ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotning umumiy asoslari, bosqichlarning o'zgarish sabablari va oqibatlarini, iqtisodiy qonunlar va kategoriyalar iqtisodiyotning asosiy tushunchalarini (talab, taklif, raqobat, narx belgilash) to'g'risida to'g'risida tasavvur va bilimiga ega bo'lishadi va ularni real iqtisodiy jarayonlarda qo'llay olishadi;
TN 2	Iqtisodiy tizimlarning turlari, jumladan bozor iqtisodiyoti, aralash iqtisodiyot va davlat boshqaruvining turli modellari, ishlab chiqarish jarayoni, foyda, xarajatlar, mehnat bozori va mulkchilik haqida bilimlarga ega bo'lishadi.
TN 3	Talabalar yalpi ichki mahsulot (YaIM), yalpi talab va yalpi taklif, investitsiyalar va iqtisodiy o'sish kabi makroiqtisodiy ko'rsatkichlarni, moliya tizimi, davlatning iqtisodiy o'rni, pul-kredit siyosati va bank tizimining makroiqtisodiy barqarorlikka ta'sirini tushunadilar va ularni baholash usullarini o'rganadilar.
TN 4	Talabalar xalqaro iqtisodiy integratsiya, savdo va valyuta ayirboshlash tizimlari, hamda ularning milliy iqtisodiyotlarga ta'sirini tahlil qiladilar.
<i>Ko'nikmalar jihatidan:</i>	
TN 5	Iqtisodiyot asoslarini, milliy iqtisodiyotning amal qilishi va rivojlanish qonuniyatlarini; makroiqtisodiy darajadagi vaziyatlarni iqtisodiy jarayonlarning amal qilish ko'nikmalariga ega bo'lishi;
TN 6	Iqtisodiy hodisa va jarayonlarni tahlil qilish usullarini bilgan holda samarali qo'llash; iqtisodiy muammolar bo'yicha yechimlar qabul qilish malakasiga ega bo'lishi kerak.
TN 7	Ilmiy-uslubiy adabiyotlar bilan ishlash malakalariga ega bo'lishi lozim; mustaqil ishlash, o'z-o'zini tashkil etish va o'z-o'zini tarbiyalash ko'nikmalariga ega bo'lishi lozim.

Mashg'ulotlar shakli: Maruza (M)	
I-semester	
M 1	Iqtisodiyotga kirish
M 2	Iqtisodiyot nazariyasi fanining predmeti va o'rganish usullari.
M 3	Ishlab chiqarish jarayoni, uning natijalari va samaradorligi
M 4	Iqtisodiy tizim modellari
M 5	Mulkchilik shakllari va mulkchilik munosabatlari.
M 6	Tovar-pul munosabatlari
M 7	Bozor iqtisodiyotining mazmuni va uning amal qilishi
M 8	Bozor iqtisodiyotiga o'tish davri va uning O'zbekistondagi xususiyatlari
N 9	Talab va taklif nazariyasi, bozor muvozanati
M 10	Mukammal bozorda raqobat va monopoliya.
M 11	Narxning mohiyati va uning shakllanishi.
M 12	Tadbirkorlik faoliyati va tadbirkorlik kapitali
M 13	Ishlab chiqarish xarajatlari va foydasi
M 14	Ish haqi va mehnat munosabatlari
M 15	Agrar munosabatlar va agrobiznes
II-semester	
M 16	Milliy iqtisodiyot va uning makroiqtisodiy o'lchamlari.
M 17	Yalpi ichki mahsulotning tarkibiy tuzilishi.
M 18	Iqtisodiy taraqqiyot, iqtisodiy o'sish va milliy boylik
M 19	Yalpi talab va yalpi taklif
M 20	Iste'mol va jamg'arma, ularning manbalari.
M 21	Investitsiyaning mohiyati va turlari.
M 22	Milliy iqtisodiyotning muvozanati va mutanosibli rivojlanishi.
M 23	Iqtisodiyotning siklliligi. Bozor iqtisodiyotida inqirozlar
M 24	Ishchi kuchi, uning bandligi va ishsizlik
M 25	Moliya tizimi va moliyaviy siyosat
M 26	Bozor iqtisodiyoti sharoitida soliqlar va uning vazifalari.
M 27	Pul-kredit tizimi va banklar
M 28	Davlatning iqtisodiy roli
M 29	Aholi turmush darajasi va daromadlari
M 30	Davlatning ijtimoiy siyosati.
M 31	Jahon xo'jaligi va uning rivojlanish evolyutsiyasi.
M 32	O'zbekistonning jahon hamjamiyatiga kirib borishi
M 33	Xalqaro valyuta va kredit munosabatlari
Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: Amaliy (A)	
I-semester	
A 1	Iqtisodiyotga kirish
A 2	Iqtisodiyot nazariyasi fanining predmeti va o'rganish usullari.
A 3	Ishlab chiqarish jarayoni, uning natijalari va samaradorligi

TALABALAR BILIMINI BAHOLASH TARTIBI			
Reytingni baholash turlari	Ma'ks. ball	Bajariladigan topshiriqlar	Topshiriqlarni bajarilish muddati*
Joriy nazorat, shundan	20	O'quv jarayonining jadvali bo'yicha	
Dars mashg'ulotlarida gi ishtiroki	4	talabning dars jadvaliga muvofiq ma'ruza, seminar, amaliy mashg'ulot, laboratoriya mashg'ulotlarida ishtirok etishi. Talabalarining dars mashg'ulotlariga ishtirok etishlari majburiy hisoblanadi va talablarining dars mashg'ulotlariga ishtiroki rag'batlantiriladi.	Fanning dars jadvalidagi auditoriya vaqtiga mos holda
Amaliy mashg'ulotlarda gi faolligi Shu jumladan mustaqil ta'lim ishlari boyicha topshiriqlar	16	Fanning xususiyatidan kelib chiqqan holda amaliy mashg'ulotlarda og'zaki so'rov, test o'tkazish, suhbat, nazorat ishi, kollokvium, keys stadi, kazus yoki fabula vaziyatli topshiriqlar, loyiha, uy vazifalarini bajarishi, Talabalar mustaqil ishlari bo'yicha muammoli vaziyatlar bo'yicha muzokaralarida faol ishtirok etishi talab etiladi	Fanning dars jadvalidagi auditoriya vaqtiga mos holda
Oraliq nazorat, shundan	30	Tasdiqlangan jadval asosida	
Oraliq nazorat, shundan	30	Tasdiqlangan jadval asosida og'zaki (kamida 3 ta savol) nazorati o'tkaziladi. Nazorat savollarining 60 % talabalar mustaqil ta'lim doirasida o'zlashtiriladigan mavzulardan iborat bo'ladi	Dars hajmining 60-80% ni o'tgandan so'ng
Yakuniy nazorat	50	Tasdiqlangan jadval asosida	O'quv bo'limi tomonidan tasdiqlangan muddatlarda
Yakuniy nazorat	50	Tasdiqlangan jadval asosida (test 50 ta savoldan iborat bo'ladi, yozma ish shaklida bo'lsa 5 ta savol) o'tkaziladi. Nazorat savollarining 60 % talabalar mustaqil ta'lim doirasida o'zlashtirilgan mavzulardan iborat bo'ladi.	O'quv bo'limi tomonidan tasdiqlangan muddatlarda
Jami	100		

Talabani fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichlari nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- Fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritish o'lsa;
- Fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- Fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy mohiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- Fan doirasida mustakil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta o'lsa;
- Berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera o'lsa;
- Konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- Fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;

b) 4 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- Fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- Fanning mazmunini amaliy axamyatini tushungan bo'lsa;
- Fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- Fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera o'lsa;
- Fan bo'yicha konspektni puxta shakillantirgan bo'lsa;
- Fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- Fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa;
- Fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa;

c) 3 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- Fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- Fandagi mavzularni tor doiraga yoritib bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- Bayon qilish ravon bo'lmasa;
- Fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar o'linsa;
- Fan bo'yicha matn puxta shakillantirilmagan bo'lsa;

d) Quyidagi hollarda talabani bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- Fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilgan bo'lsa;
- Fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- Fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olinganligi sezilib tursa;
- Fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- Fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- Fanni bilmasa;

A 4	Iqtisodiy tizim modellari.
A 5	Mulkchilik shakllari va mulkchilik munosabatlari.
A 6	Tovar-pul munosabatlari
A 7	Bozor iqtisodiyotining mazmuni va uning amal qilishi
A 8	Bozor iqtisodiyotiga o'tish davri va uning O'zbekistondagi xususiyatlari
A 9	Talab va taklif nazariyasi, bozor muvozanati
A 10	Mukammal bozorda raqobat va monopoliya.
A 11	Narxning mohiyati va uning shakllanishi.
A 12	Tadbirkorlik faoliyati va tadbirkorlik kapitali
A 13	Ishlab chiqarish xarajatlari va foydasi
A 14	Ish haqi va mehnat munosabatlari
A 15	Agrar munosabatlar va agrobiznes
	II-semester
A 16	Milliy iqtisodiyot va uning makroiqtisodiy o'lchamlari.
A 17	Yalpi ichki mahsulotning tarkibiy tuzilishi.
A 18	Iqtisodiy taraqqiyot, iqtisodiy o'sish va milliy boylik
A 19	Yalpi talab va yalpi taklif
A 20	Iste'mol va jamg'arma, ularning manbalari.
A 21	Investitsiyaning mohiyati va turlari.
A 22	Milliy iqtisodiyotning muvozanati va mutanosibli rivojlanishi.
A 23	Iqtisodiyotning siklliligi. Bozor iqtisodiyotida inqirozlar
A 24	Ishchi kuchi, uning bandligi va ishsizlik
A 25	Moliya tizimi va moliyaviy siyosat
A 26	Bozor iqtisodiyoti sharoitida soliqlar va uning vazifalari.
A 27	Pul-kredit tizimi va banklar
A 28	Davlatning iqtisodiy roli
A 29	Aholi turmush darajasi va daromadlari
A 30	Davlatning ijtimoiy siyosati.
A 31	Jahon xo'jaligi va uning rivojlanish evolyutsiyasi.
A 32	O'zbekistonning jahon hamjamiyatiga kirib borishi
A 33	Xalqaro valyuta va kredit munosabatlari

№	Kurs ishi mavzulari nomi
1	Ishlab chiqarish jarayoni va uning natijalari
2	Iqtisodiy tizimlar va mulkchilik munosabatlari Tovar-pul munosabatlari rivojlanishi bozor iqtisodiyoti shakllanishi va amal qilishining asosidir
3	Bozor iqtisodiyotining mazmuni va amal qilishi
4	Bozor iqtisodiyotiga o'tish davri va uning O'zbekistondagi xususiyatlari
5	Talab va taklif nazariyasi. Bozor muvozanati
6.	Raqobat va monopoliya

7.	Narxning mohiyati va uning shakllanish xususiyatlari
8.	Tadbirkorlik faoliyati va uning shakllari. Tadbirkorlik kapitali va uning aylanishi.
9.	Korxonalar (firma) xarajatlari va foydasi
10.	Ish haqi va mehnat munosabatlari
11.	Agar munosabatlari va agrobiznes
12.	Milliy iqtisodiyot va uning makroiqtisodiy ko'rsatkichlari.
13.	Yalpi talab va yalpi taklif.
14.	Iste'mol, jamg'arma va investitsiyalar
15.	Iqtisodiy taraqqiyot, iqtisodiy o'sish va milliy boylik.
16.	Milliy iqtisodiyotning muvozanati va mutanosibli rivojlanishi.
17.	Iqtisodiyotning sikkiligi va makroiqtisodiy beqarorlik.
18.	Ishchi kuchi, uning bandligi va ishsizlik.
19.	Moliya tizimi va moliyaviy siyosat.
20.	Pul-kredit tizimi. Banklar va ularning bozor iqtisodiyotidagi roli.
21.	Bozor iqtisodiyotini tartibga solishda davlatning roli.
22.	Aholi daromadlari va davlatning ijtimoiy siyosati.
23.	Jahon xo'jaligi va uning evolutsiyasi.
24.	Xalqaro iqtisodiy integratsiya va O'zbekistonning jahon hamjamiyatiga kirib borishi.
25.	Jahon bozori. Xalqaro valyuta va kredit munosabatlari.
26.	O'zbekiston Respublikasining jahon iqtisodiyotiga qo'shilishining xususiyatlari.
27.	O'zbekiston iqtisodiyotini tarkibiy o'zgartirish, diversifikatsiyalash va modernizatsiyalash asosida mutanosibli rivojlantirilishi.
28.	Valyuta-moliya sohasidagi davlatlararo tashkilotlar faoliyatining rivojlanishi.
29.	O'zbekistonda raqobat muhitini shakllantirish bo'yicha chora-tadbirlar va monopoliyaga qarshi qonunchilik
30.	2022-2026 yillarda O'zbekistonda innovatsion rivojlanish strategiyasida erishilgan natijalar va istiqbollari tahlili
31.	O'zbekistonning 2022-2026 yillarga mo'ljallangan taraqqiyot strategiyasi bo'yicha amalga oshirilgan ishlar tahlili.
32.	Yangi O'zbekiston: Islohotlar va dunyo e'tirofi
33.	Kambag'allikni qisqartirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlari tahlili.
34.	O'zbekistonning iqtisodiy salohiyatdan samarali foydalanishi va iqtisodiy o'sish omillari tahlili.

№	Mustaqil ta'lim mavzulari nomi	Ajratilgan soatlar
1	Amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rish va uy ishlarini bajarish	24
2	Berilgan manbalarni tahlil qilish	10

3	Fanga oid bo'lgan mavzu bo'yicha taqdimot tayyorlash va himoya qilish	12
4	Anjumangacha maqola yoki tezis tayyorlash	20
5	Tanlangan mavzu bo'yicha iqtisodiy ko'rsatkichlarni yig'ish va yozma ishni tahliliy bajarish	10
	Jami:	76
Asosiy adabiyotlar		
1	H. Mamedov, N. Muminov, A. Umarov, A. Ismailov. Iqtisodiyot nazariyasi Darslik. - T. "Bookmanu print" 2022. 537b 1-2-3 tom	
2	Shodmonov Sh.Sh, Rahmatov M. Iqtisodiyot nazariyasi Darslik. - T. Zamin Nashr, 2021. - 856 bet.	
3	Хажиев Б Д., Мамбетжанов К.К. Экономическая теория. Учебник Т.: «ИҚТИСОДИЁТ», 2019. - 552. стр	
4	Z.T. Gaibnazarova, Sh.A. Isamuxametov. Iqtisodiyot nazariyasi. (Darslik) - T.: «Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi», 2020. 526 b.	
5	Xodiyev B.Yu., Shodmonov Sh.Sh. Iqtisodiyot nazariyasi Darslik. - T. Barkamol fayz-media, 2017. - 783 bet.	
Qo'shimcha adabiyotlar		
1	Tursunov A.M. Iqtisodiyot nazariyasi. O'quv qo'llanma. T.: «Ilm ziyo zakovat», 2024. -375	
2	Iminova.A.N, Shuhratov.Sh.M, Bababekova.B.N, Muhammadaliev.A.B.N Iqtisodiyot nazariyasi. O'quv qo'llanma. T. Muhammad Al-Xorazmiy nomidagi TATU Nurafshon filiali/- 2021.-224 b	
3	R. Glenn Hubbard, A. Patrick O'Brian. Essentials of Economics. 6th edition. Pearson. New York. 2019	
4	Экономическая теория: учебник / С.С. Носова — 4-е изд., стер. - Москва: КНОРУС, 2017. - 792. с.	
Axborot manbaalari		
1	www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi	
2	www.gov.uz - O'zbekiston respublikasi hukumat portali	
3	www.tradingeconomics.com – экономические показатели	
4	https://unilibray.uz/	
5	www.ziyounet	